

राष्ट्रिय सूचना आयोग द्वारा प्रबर्द्धन गरेको सूचना ब्यबस्थापन प्रणाली (MIS) मार्फत विधुतीय माध्यम द्वारा सूचना माग गर्ने सहयोगी पुस्तिका (Guide Book)

नेपालको अन्तरिम संबिधान २०७२ को धारा २७ मा सूचनाको हकलाई मौलिक हकको रूपमा प्रत्याभूत गरिएको छ । संबिधानमा प्रत्येक नागरिकलाई आफ्नो वा सार्वजनिक सरोकारको कुनै पनि बिषयको सूचना माग्ने वा पाउने हक हुनेछ भन्ने व्यवस्था रहेको छ ।

संबैधानिक व्यवस्थाको अधिनमा रही सुचनाको हक सम्बन्धी ऐन २०६४ को दफा ३ मा प्रत्येक नेपाली नागरिकलाई यस ऐनको अधिनमा रही सुचनाको हक हुने तथा सार्वजनिक निकाय मा रहेका सूचना मा पहुँच हुनेछ भन्ने व्यवस्था गरिएको छ ।

नेपाली नागरिकको सूचनाको हक संरक्षण सम्बर्द्धन र प्रचलन गर्ने कामका लागि एक स्वतन्त्र राष्ट्रिय सूचना आयोगको व्यवस्था गरेको छ । राष्ट्रिय सूचना आयोगको स्थापना २०६५ बैशाखमा भएको हो । आयोगमा कम्तिमा एक जना महिला सहित प्रमुख सूचना आयुक्त र दुइजना आयुक्त रहने व्यवस्था छ ।

सुचनाको हक सम्बन्धी ऐनले प्रभावकारी कार्यान्वयनले राज्यका काम कारबाहीलाई लोक लोकतान्त्रिक पद्धति अनुरूप खुल्ला र पारदर्शी बनाइ नागरिक प्रति जवाफदेही र जिम्मेवार बनाउन, सार्वजनिक निकायमा रहेका सार्वजनिक महत्वको सूचनामा आम नागरिकको पहुँचलाई सरल र सहज बनाउन, राज्य र नागरिकको हितमा प्रतिकूल असर पर्ने सम्बेदनशील सूचनाको संरक्षण गर्न र नागरिकको सुसुचित हुने अधिकारलाई संरक्षण र प्रचलन गराउन सहयोग गर्दछ । राष्ट्रिय सूचना आयोगले सुचनाको हक सम्बन्धि संबैधानिक व्यवस्था तथा सुचनाको हक सम्बन्धि ऐन २०६४ को प्राबधान अनुरूप कार्यान्वयनको अवस्था अनुगमन गर्ने, सार्वजनिक निकायलाई आवश्यक आदेश तथा निर्देशन दिने तथा सुचनाको हक दाबी गरि दायर गरिएको पुनराबेदनको सुनुवाई गर्ने काम गर्दै आएको छ । प्रबर्द्धनात्मक कार्य अन्तर्गत नागरिकलाई सुचनाको हक सम्बन्धि सुसुचित गर्ने तथा सार्वजनिक निकाय सँग सूचना माग गर्न उत्प्रेरित गर्ने साथै सार्वजनिक निकायलाई सुचनाको प्रबाह नियमित गरि नागरिकको हक सुनिश्चित गर्न सबलीकरण कार्यक्रम गर्दै आएको छ । सूचनाको मागलाई सरलीकृत गर्न यस आयोगले विभिन्न कार्य गर्दै आएको छ । जस अन्तर्गत विधुतीय माध्यम को प्रयोग गरि सूचना माग गर्न विकास गरेको सूचना ब्यबस्थापन प्रणाली पनि एक हो ।

इन्टरनेटको माध्यमबाट घरमै बसीबसी सार्वजनिक निकाय सँग तपाइको आवश्यकता, सार्वजनिक वा व्यक्तिगत चासो र सरोकारको बिषयमा सूचना माग गर्न सक्नु हुनेछ । यो प्रणाली मार्फत सूचना माग गर्दा राष्ट्रिय सूचना आयोगले पनि अनुगमन गरिरहने हुनाले सूचना प्राप्त गर्ने सम्भावना बढी हुन्छ र तपाइले सूचना माग गर्नका लागि पुनराबेदन गरिरहन नपर्ने पनि हुन सक्छ ।

नागरिकले सूचना माग गर्ने पद्धति

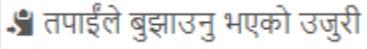
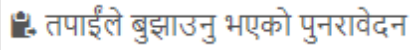
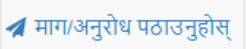
1. गुगलक्रोम, मोजिल्ला, ओपेरामिनी, सफारी अथवा कुनै पनि ब्राउजर खोल्नुहोस् र <http://mis.nic.gov.np/> ठेगाना टाइप गर्नुहोस्

2. आयोगको वेब साइट www.nic.gov.np को दाहिने पट्टी रहेको मा जानुहोस र तपाईंको व्यक्तिगत विवरणहरू उपलब्ध फर्ममा भर्नुहोस् (प्रयोगकर्ताको पुरा नाम, लग इन नाम, पासवर्ड, इमेल, राष्ट्रियता, सम्पर्क ठेगाना, पहिचान पत्र संलग्न गरि सोको नम्बर, आफ्नो लैंगिकता, जाति, जन्मस्थान, ठेगाना) र दर्ता गर्नुहोस् ।
3. अब तपाईं सूचना माग कर्ताको रूपमा दर्ता हुनु भयो । तपाईंले आफ्नो लग इन नाम र पासवर्डलाई आफू सँग सुरक्षित राख्नु होस।

4. अब तपाईंले सूचना अधिकारी/ कार्यालय प्रमुख र आयोग समक्ष निवेदन उजुरी र पुनरावेदन दिन सक्नु हुनेछ ।
  - i. यसका लागि <http://mis.nic.gov.np/> ठेगानामा क्लिक गर्नुहोस्, त्यसपछि website को दायाँ पट्टि मध्ये भागमा रहेको बाकसमा आफ्नो प्रयोगकर्ता लग इन र पासवर्ड टाईप गर्नुहोस्।

- ii. आफुले गरेको उजुरी, पुनरावेदन र सूचनाको मागको पूर्ण विवरण हेर्न मा क्लिक गर्नुहोस ।आफुले बुझाएको उजुरीहरूको लिस्ट हेर्नको लागि जानकारी पेटीमा रहेको लिंक मा क्लिक गर्नुहोस र पुनरावेदनहरूको लिस्ट हेर्नको लागि लिंक मा क्लिक गर्नुहोस ।
- iii. अब सूचना अधिकारी समक्ष उजुरी/निवेदन गर्नका लागि बक्समा थिच्नुहोस् । तपाइले तल देखाइए जस्तो पृष्ठ देख्नुहुनेछ ।तपाइले दर्ता गर्न खोजेको सूचना मागको छुट्टै केस आई डी बन्ने छ ।

सूचना व्यवस्थापन प्रणाली

खोजुहोस्

माग/अनुरोध

माग/अनुरोध पठाउनुहोस्

व्यक्तिगत विवरण परिवर्तन गर्नुहोस्

पासवर्ड परिवर्तन गर्नुहोस्

बाहिर निस्कनुहोस्

जानकारी पेटी

तपाईंले बुझाउनु भएको पुनरावेदन 4 तपाईंले बुझाउनु भएको पुनरावेदन

तपाईंले बुझाउनु भएको उजुरी 5 तपाईंले बुझाउनु भएको उजुरी

तपाईंले माग गर्नुभएको सूचना

मुद्दा	सूचनाको प्रकार	संस्था	मिति	नाम	स्थिति अवस्था	
280716eBYX	n/a	कृषि विकास मन्त्रालय	2073-4-13 15:58:58	srijana ghimire	New	
251115eKhN	n/a	भवन निर्माण सम्भार डिभिजन कार्यालय काठमाडौं	2072-9-9 301:09:58	srijana ghimire	New	
050815yLxN	n/a	जिल्ला हुलाक कार्यालय दाङ	2072-4-20 410:08:58	srijana ghimire	Completed	
120615cyps	n/a	सूचना आयोग	2072-2-29	srijana ghimire	In Progress	

- iv. कुन मन्त्रालय वा मातहत निकायमा सूचना माग गर्न खोज्नुभएको हो सो मन्त्रालयको छनौट गर्नुहोस् । त्यसपछि मन्त्रालय मातहत निकायलाई छनौट गर्नुहोस् ।
- v. अब के सूचना माग गर्न खोज्नु भएको सो को विवरण उल्लिखित निवेदन *विवरण बक्स भित्र लेख्नुहोस् । निवेदनवा आफ्नो परिचय खुल्ने सरकारले जारी गरेको कागजात संलग्न गर्न "फाइल संलग्न गर्नुहोस्" मा क्लिक गर्नुहोस् ।
- vi. अब केहि comments गर्न छ भने कमेन्ट बाकसमा कमेन्ट लेख्नुहोस् ।
- vii. अब [पठाउनुहोस्/ पेश गर्नुहोस्](#) बटन थिच्नुहोस् । यति गरेपछि तपाइको सूचनाको माग सम्बन्धित कार्यालय समक्ष पुग्छ ।
- viii. यदि तपाईं सोहि केस आइ डी का साथ अर्को निवेदन दर्ता गर्न चाहनुहुन्छ भने [सुरक्षित गर्नुहोस् नयाँ माग गर्नुहोस्](#) मा क्लिक गर्नुहोस् । सामान्य तथा एकै प्रकृति को सूचना माग गर्दा एउटै केस आइ डी अन्तर्गत सूचना माग गर्नुपर्छ ।
5. तपाईं आफ्नो प्रोफाइल परिवर्तन गर्न चाहनुहुन्छ भने सोहि पृष्ठ को बायाँ तर्फ रहेको [व्यक्तिगत विवरण परिवर्तन गर्नुहोस्](#) मा क्लिक गर्नुहोस् । पासवर्ड परिवर्तनका लागि [पासवर्ड परिवर्तन गर्नुहोस्](#) मा क्लिक गर्नुहोस् र नयाँ पासवर्ड राख्नुहोस् । नयाँ password सम्झनु होस् अथवा टिपोट गरेर सुरक्षित राख्नुहोस् ।
6. सूचना अधिकारीले १५ दिन भित्र सूचना नदिएमा, सूचना दिन इन्कार गरेमा, आंशिक वा अपूर्ण वा गलत सूचना दिएमा वा सूचना नस्ट गरेमा माथि उल्लिखित प्रक्रिया अनुसार पुनः सोहि कार्यालयमा कार्यालय प्रमुख समक्ष उजुरी दिन सक्नुहुनेछ । सोको लागि त्यहि मुद्दाको details मा क्लिक गर्नुहोस् र उजुरीको कारण खुलाई [पेश गर्नुहोस्/ बुझाउनुहोस्](#) बाकसमा क्लिक गर्नुहोस् ।

उजुरी	पुनरावेदन	टिप्पणी	माग परिवर्तनको पूर्ण सूची	माग प्रत्युत्तरको पूर्ण सूची
-------	-----------	---------	---------------------------	------------------------------

कार्यालय प्रमुखलाई उजुरी दिनुहोस्

पुनरावेदन विवरण

- Information not provided within 15 days / सूचना १५ दिनभित्र उपलब्ध नगराएको
- Wrong Information Provided / गलत सूचना उपलब्ध गराएको
- Information Denied / सूचना नदिएको
- Inadequate information Provided / अपर्याप्त सूचना उपलब्ध गराएको
- Partial Information Provided / आंशिक सूचना उपलब्ध गराएको
- Information Denied for not being a stakeholder / सरोकारवाला नभएको भनी सूचना उपलब्ध नगराएको

पेश गर्नुहोस्/ बुझाउनुहोस्

क्र.सं.	पुनरावेदन विवरण	पेश गरेको/बुझाएको मिति
---------	-----------------	------------------------

a. त्यसै गरि पुनरावेदन गर्न को लागि पुनरावेदन tab मा click गरि पुनरावेदन गर्न सक्नु हुनेछ |

उजुरी	पुनरावेदन	टिप्पणी	माग परिवर्तनको पूर्ण सूची	माग प्रत्युत्तरको पूर्ण सूची
-------	-----------	---------	---------------------------	------------------------------

कार्यालय प्रमुखलाई उजुरी दिनुहोस्

कार्यालय प्रमुखलाई दिएको निर्णय प्रति असन्तुष्टि

सम्बन्धित कागजात पेश गर्नुहोस्

No file selected.

No file selected.

No file selected.

पेश गर्नुहोस्/ बुझाउनुहोस्

S.No	पुनरावेदनका प्रकार	बुझाउनुभएको मिति	सम्बन्धित कागजात
------	--------------------	------------------	------------------

7. प्रयोग सकिएपछि आफ्नो प्रोफाइल सुरक्षाको लागि अनिवार्य रूपमा बाहिर निस्कनको लागि

[बाहिर निस्कनुहोस्](#)

बाकसमा क्लिक गर्नुहोस् ।

सूचना अधिकारी तथा कार्यालय प्रमुखले निवेदन/उजुरी उपर सूचना प्रवाह गर्ने पद्धति

1. गुगलक्रोम, मोजिल्ला, ओपेरामिनी, सफारी अथवा कुनै पनि अरु ब्राउजर खोलनुहोस् र <http://mis.nic.gov.np/> ठेगाना टाइप गर्नुहोस् | तपाईं राष्ट्रिय सूचना आयोगले प्रबर्द्धन गरेको सूचना ब्यबस्थापन प्रणालीको गृह पृष्ठमा प्रवेश गर्नुहुनेछ |

2. त्यसपछि website को दायाँ पट्टि रहेको लग्न बाकसमा राष्ट्रिय सूचना आयोगबाट उपलब्ध भएको आफ्नो प्रयोगकर्ता लग्न र पासवर्ड राख्नुहोस ।

3. अब तपाईं सूचना अधिकारीको तल देखाइए अनुसारको होमपेजमा पुग्नु हुनेछ, जहाँ सूचना माग गरिएका विवरणहरू देखिन्छन् ।

क्रमा	सूचनाको प्रकार	संस्था	मिति	सूचना अधिकारी/नागरिक	स्थिति
190916RLdS	n/a	सूचना आयोग	2073-5-3 03:00	bishnu pd. chaudhary को	New
290816CVyf	n/a	सूचना आयोग	2073-4-13 03:00	शिरिशमा श्रेष्ठ को	New
040816YVVD	General	सूचना आयोग	2073-2-20 03:00	Sanjay Kumar Ghatbal को	Completed
060616JdC	General	सूचना आयोग	2073-2-24 07:00	sharada bhusal को	Completed
250416Jlx	n/a	सूचना आयोग	2073-1-13 04:00	Prabin Acharya को	New
090316LwSz	General	सूचना आयोग	2072-11-26 04:00	Kani को	Completed
190116LwEK	n/a	सूचना आयोग	2072-10-6 04:00	Tulasi Prasad Koirala को	New
150116LAKQ	General	सूचना आयोग	2072-10-1 03:00	Ajaya Kumar Sah को	Completed
130116LzIP	n/a	सूचना आयोग	2072-9-29	Tulasi Prasad Koirala	New

- i. मागिएको सूचनाको विस्तृत विवरण हेर्नको लागि मुद्दाको अन्तिम column मा रहेको मा क्लिक गर्नुहोस् । त्यसपछी तपाईंले तल दिइए जस्तो विवरण देख्न सक्नुहुन्छ ।

सूचना माग

सूचना माग गर्ने व्यक्ति माग गरिएको सूचना खोल्नुहोस् Pdf मा राख्नुहोस् प्रिन्ट गर्नुहोस्

bishnu pd. chaulagai

nepali

citizenship - 30866/062/63

नेपाल सरकारले यो आधिकारिक तथ्यांक यस आवेगलाई के के सिर्जकमा खर्च उपलब्ध गराएको छ।

प्रत्युत्तर/ जवाफ

No file selected.

वर्गीकरण

स्थिति/ अवस्था

टिप्पणी Order माग परिवर्तनको पूर्ण सूची माग प्रत्युत्तरको पूर्ण सूची

- ii. माथिको तस्बिरमा रहेको बर्गिकरणमा क्लिक गरि सूचनाको category राख्नुहोस अथवा निबेदन कर्ताले पठाएको निबेदनमा सहि क्याटागोरी उल्लेख नगरिएको भए सो category आयोगसंग

 [माग वर्गिकरण सिफारिश गर्नुहोस्](#)

side मेनुमा क्लिक गरि सिफारिश गर्नुहोस ।

वर्गिकरण माग

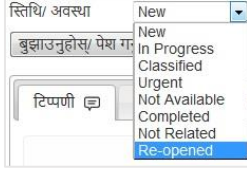
वर्गिकरणको नाम

करण?

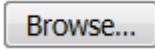
- iii. पूर्ण विवरण हेर्न तथा त्यस माग उपर प्रक्रिया आगाडि बढाउन, टिप्पणी, आदेश अथवा प्रिन्ट गर्न परेमा

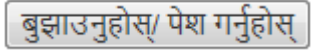
"Detail" बाकसमा क्लिक गर्नु होस् ।

- iv. प्रत्युत्तर/जवाफको तलको बाकसमा माग गरिएको सूचनाको कारबाहीलाई अगाडि बढाउनुहोस् ।

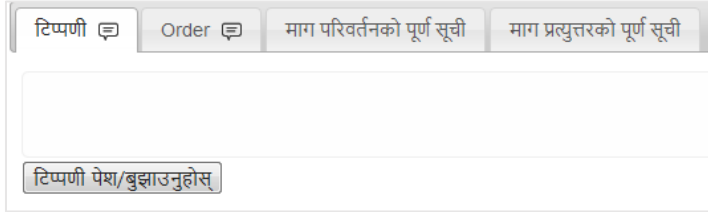

v. यो बक्समा सो उजुरी/निवेदनका सम्बन्धमा के कारबाही गरियो क्लिक गरी उक्त विवरण छान्नुहोस् ।

vi. कुनै विवरण संलग्न गर्नु परेमा No file selected. मा क्लिक गरी संलग्न गर्न सक्नु हुनेछ।

vii. प्रक्रिया पुरा भए पछि मा क्लिक गर्नु होस् । अब सूचना मागकर्ताले सूचना प्राप्त गर्नेछन् ।

viii. साथै टिप्पणी गर्न आदेश दिन तथा मुद्दाहरूको अरु थप विवरण हेर्न पनि सक्नुहुनेछ ।

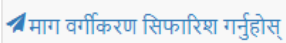

4. सूचना अधिकारी समक्ष दिइएको उजुरी/निवेदनका सम्बन्धमा १५ दिन भित्र जवाफ नदिएमा निर्धारित समय भित्र जवाफ नदिएको जनाउ ध्यानाकर्षण [9] मा क्लिक गरि थप विवरण हेर्न सक्नु हुन्छ ।

ix. सो कार्यालयमा प्राप्त भएका उजुरीहरू हेर्नको लागि प्राप्त भएका उजुरीहरू [26] मा click गर्नुहोस् र कारबाहीलाई अगाडि बढाउनुहोस् ।

5. sideमेनुमा रहेको मा क्लिक गरेर सूचना अधिकारीले नै नागरिकलाई सूचना माग गर्नका लागि लगइन नाम र पासवर्ड उपलब्ध गराउन सक्नेछन्।

6. सूचना अधिकारीले आफ्नो कार्यालयमा बारम्बार माग हुने सूचनाहरूलाई व्यवस्थित गर्नका लागि सूचनाको मागको प्रकृति अनुसार समूह (category) छुट्याएर राख्न सक्नेछन् । यसका लागि sideमेनुमा रहेको

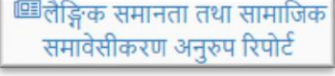

मा क्लिक गरी आवश्यक category माग गर्न सक्नेछन्, त्यसमा थप केही परिवर्तन

गर्नु परेमा माथिको लिङ्कमा क्लिक गरी आवश्यक परिवर्तन गर्न सक्नेछन्। (प्रत्येक कार्यालयमा माग हुने सूचनाका प्रकृति भिन्न भिन्न रहेको हुँदा सोही कार्यालयलाई नै category छुट्टयाउन दिइएको हो) ।

7. सूचना अधिकारी परिवर्तन हुँदा वा प्रयोगकर्ताको नाम परिवर्तन हुँदा, फोन, इमेल, पासवर्ड परिवर्तन गर्नु पर्दा मा क्लिक गर्नु होस् सूचना अधिकारीको परिवर्तित विवरण भर्नुहोस् ।

8. पासवर्ड परिवर्तनको लागि मा क्लिक गर्नुहोस् । पासवर्ड परिवर्तन भएपछि सुरक्षितरूपमा राख्नुहोस् र सम्झनु होस् ।

9. साधारण तथा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेसीकरण अनुरूप रिपोर्ट हेर्नको लागि क्रमशः

10. रिपोर्ट र लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेसीकरण अनुरूप रिपोर्ट मा क्लिक गर्नुहोस् ।
11. प्रयोग सकिएपछि आफ्नो प्रोफाइल सुरक्षाको लागि अनिवार्य रूपमा बाहिर निस्कनको लागि बाहिर निस्कनुहोस् बाकसमा क्लिक गर्नुहोस् ।
12. सूचना अधिकारीले गरेको कामको निरीक्षण कार्यालय प्रमुखले जुनसुकै समयमा गर्न सक्छन ।
13. राष्ट्रिय सूचना आयोगले पनि समय समयमा उक्त कार्यको सुपरीवेक्षण गरि रहन सक्ने व्यवस्था छ । राष्ट्रिय सूचना आयोगले सूचना अधिकारीको सम्बन्धमा अनुगमन गर्न यही विवरण प्रयोग गर्ने भएकोले यो विवरण चुस्त र अध्यावधिक राख्नुहोला ।

सूचना व्यवस्थापन प्रणाली (Management Information System) MIS प्रयोग गरि online सूचना माग गर्ने र सूचना दिने तरिका बारे जानकारी राख्नुहोस् | <http://mis.nic.gov.np> or www.nic.gov.np अथवा NIC को website माथिल्लो भागमा रहेको MIS बटनमा थिच्नुहोस् ।

सूचना माग गर्ने र दिने संस्कृतिको विकास गरौं, सूचना प्रवाह नै सुशासनको आधार हो भन्ने नभुलौं । नागरिक प्रतिको दायित्व पालन गरौं र गराऔं, पारदर्शिता, उत्तरदायित्व र जवाफदेही बनाऔं र बनाऔं ।

राष्ट्रिय सूचना आयोग

देवी नगर, बानेश्वर-१०, काठमाडौं

फोन: +९७७-१-४४९६५४४, ४४६४४१२

फ्याक्स: +९७७-१-४४९६५४५

website: www.nic.gov.np / www.mis.nic.gov.np

इमेल : info@nic.gov.np

थप जानकारी चाहिएमा वा प्रश्न सोध्न परेमा इमेल गर्न सक्नु हुनेछ ।